

LESY NA CIBULCE

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY

ROZLOHA: 65,64 ha

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ: Košíře, Jinonice, Motol

NEJVÍCE ZASTOUPENÉ DŘEVINY: dub zimní a letní, jasan ztepilý

PŘEVLÁDAJÍCÍ STANOVIŠTĚ: živná stanoviště nižších poloh

VĚK POROSTŮ: Nejvíce je zastoupena 3. věková třída, tedy věk 41 - 60 let

LESNÍ POROSTY: 61,17 ha

NELESNÍ PLOCHY (LOUKY, VODNÍ PLOCHY, CESTY): 4,3 ha

VLASTNÍK LESEA: Hlavní město Praha

SPRÁVCE LESEA: Odbor ochrany prostředí Magistrátu hl. m. Prahy

ÚDRŽBU PROVÁDÍ: Lesy hl.m. Prahy

ZAJÍMAVOSTI

Usedlost Cibulka – Svou nynější podobu vtiskl Cibulce biskup a kníže Leopold Leonard Thun-Hohenstein, který ji koupil v roce 1817 a učinil z ní své letní sídlo. Cibulku v té době navštěvovala řada tehdejších vzdělanců a umělců, jelikož kníže patřil mezi velmi populární a osvícené osobnosti. V roce 1824 navštívil usedlost císař František I. a na jeho počest zde byl postaven sloup zakončený kamennou koulí, kdysi nesoucí císařského orla. Budova, která je v současnosti v dezolátním stavu, sloužila v minulých letech např. jako sklad potravin a zeleniny nebo autodílna. Od roku 1989 je jejím vlastníkem společnost Cibulka a.s. (dříve Autoturist). Usedlost tvoří obytné klasicistní stavení s hospodářským dvorem, obklopené ze tří stran zahradou s terasami, původně vyzdobenými plastikami Čiňanů, schodišti, zídkami a kašnou. Celý areál byl v roce 1958 prohlášen za kulturní památku.

Romantické stavby a sochy – Součástí původního parku byla řada staveb a soch z nichž se většina dochovala do dnešních dnů.

Čínský pavilon poblíž statku (není v majetku hl. m. Prahy), dříve nazývaný Čínský větrník, je patrová osmiboká stavba vycházející z čínské architektury. Pavilon byl původně vyzdoben sochami a zvonky, které hrály ve větru. V nejvyšším bodě lesa stojí **umělá zřícenina** s rozhlednou. Dříve se dala z rozhledny přehlédnout pražská krajina. Pod zříceninou se nachází **umělá jeskyně** zvaná Dantovo peklo se **sochou Jitra** (Škrtiče, Chrona). U opraveného jezírka pak stojí **socha Diany se psy**, nad kterou dříve stával šestiboký dřevěný altán. Poblíž vstupu do lesa z ulice Na Hliníku se nachází **socha sv. Jana Nepomuckého**, jejímž autorem je Václav Nedoma. Pod cestou na okraji údolí stojí v lese **socha Jupitera** (někdy nazývaná Zeus). Další zajímavostí je **poustevna**, ve které byla kdysi umístěna mechanická figurína poustevníka, který návštěvníkům požehnal při sešlápnutí prahu.

Další kuriozity, jakými byl plechový rytíř ve zřícenině, měděný otáčející se číňan u Čínského pavilonu, tříhlavý Cerberus poblíž poustevny či dřevěná plastika rysa na jednom ze stromů, se do dnešních dnů nedochovaly.

V ROCE 2009 VYDAL ODBOR OCHRANY PROSTŘEDÍ MAGISTRÁTU HL. M. PRAHY

Autoři textů a fotografií: Ing. Dan Frantík, Mgr. Jana Karnecká, Ing. Petr Slavík

Brožura je vytištěna na recyklovaném papíře

Fotografie na úvodní stránce (zleva doprava, shora dolů): socha Jitra a zřícenina, čínský pavilon, cesta kolem studánky, jezírko Pod Dianou, potok Cibulka

1. Usedlost Cibulka
2. Čínský pavilon
3. Socha sv. Jana Nepomuckého
4. Socha Jupitera (Dia)
5. Poustevna
6. Jeskyně Dantovo peklo se sochou Jitra (Skrtiče)
7. Zřícenina s rozhlednou
8. Hájovna
9. Jezírko se sochou Diany
10. Sportovní areál a autokemp
11. Golfové hřiště
12. Suchý poldr Homolka

— Hranice lesa
— Turistická stezka
— Chráněné území

- Altán
- Dětské hřiště
- Vyhlička
- Doporučené cyklotrasy
- Studánka, pramen
- Památný strom
- Parkoviště
- Nejbližší zas. MHD

PRAHA
PRAGUE
PRAGA
PRAG

HISTORIE A SOUČASNOST LESA

Lesy na Cibulce jsou součástí bývalé usedlosti Cibulka, která svůj název získala podle rodu Cibulovských z Veleslavína, kteří v 15. století vlastnili místní vinice. Původní hospodářská usedlost byla již ve 14. století dědičným dvorem košířské vrchnosti. V té době se nacházela v majetku Jindřicha Náze, písaře královské kuchyně Karla IV. V roce 1815 zakoupil usedlost pasovský biskup Leopold Linhart Thun-Hohenstein, který dal v letech 1817-1826 celý areál upravit a doplnit řadou romantických staveb a soch do podoby anglického parku. Po smrti svého zakladatele přecházela Cibulka na další majitele, pro které však byla spíše přítěží. Na špatný stav celého areálu bylo upozorňováno již v 30. letech 19. století. Nepomohlo bohužel ani dočasné uzavření parku a možnost prohlídky parku pouze na vstupenky. Z poustevny byla ukradena socha poustevníka, stejně jako skleněné zvonky na střeše čínské pavilónu. Areál Cibulky byl navíc v 70. letech 19. století zmenšen výstavbou železnice.

Ve 20. letech 20. století odkoupila Cibulku od tehdejšího majitele J. Hyrouse obec pražská za 1 milion korun. Lesní odbor pražské radnice pak provedl nové výsadby na volných plochách a zamokřené plochy nechal osázet jasanem. Na nátlak tisku a Státního památkového úřadu byly později provedeny úpravy a ohrazení některých staveb v parku. V roce 1972 byly v areálu restaurovány některé sochy a v rámci lesnického obhospodařování byly upraveny cesty a vystavěn dřevěný altán.

V roce 2000 byla zahájena obnova celého areálu Na Cibulce. Odbor ochrany prostředí Magistrátu hl. města Prahy nechal zpracovat dokumentaci na obnovu stavebních prvků a sochařské výzdoby. Studie se netýkala budov statku a čínské pavilónu, které nejsou v majetku hl. m. Prahy. V roce 2005 byly dokončeny restaurátorské práce a o rok později byly opraveny vodohospodářské prvky (jezíčko Pod Dianou, studánky a propustky pod cestami). Také byla zpracována krajinářská studie obnovy celého areálu s ohledem na jeho historický vývoj. V roce 2008 byl obnoven historický ovocný sad pod usedlostí a Čínským pavilónem.

V rámci lesního hospodaření jsou zde prováděny prořezávky a probírky porostů a výsadby stromků v rámci obnovy porostů. Důraz je kladen na obnovu lesa přirozeným zmlazením. Všechny lesy v majetku hl. m. Prahy, tedy i lesy na Cibulce jsou obhospodařovány podle zásad trvale udržitelného hospodaření v lesích. Hl. m. Praha je od května 2007 držitelem mezinárodního, ekologicky velmi přísného lesnického certifikátu Forest Stewardship Council (FSC), který hospodaření v lesích směřuje k dosažení přírodě blízkých lesních porostů.

The mark of responsible forestry
SW-FM/COC-2345
© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Historická pohlednice - zřícenina Cibulka

V lese se nacházejí stromy dosahující úctyhodných rozměrů (obvod kmene 300 až 500 cm), a to zejména duby a jasan. Některé z nich jsou vyhlášeny jako památné.

Lesy Na Cibulce se vyznačují kouzelnou romantickou atmosférou, kterou umocňuje i jejich nepříliš vysoká návštěvnost. Území je však velmi snadno dostupné městskou hromadnou dopravou, lesem prochází žlutá turistická stezka a jsou zde také pěkné cesty pro cyklisty. V lese jsou umístěny altány, dětské hřiště i množství laviček k posezení ve stínu stromů. Na les navazuje chráněná přírodní památka Vidoule.

Pravidelně se zde provádí údržba cest, opravy a instalace rekreačních zařízení a úklid černých skládek. Prosíme všechny návštěvníky, aby se k lesu chovali ohleduplně.

PŘÍRODNÍ PAMÁTKA VIDOULE

Tabulová hora Vidoule je pozůstatkem plošiny, tvořené druhohorními usazeninami, která byla během posledních dvou milionů let rozčleněna erozí vodních toků na izolované vrchy. Vidoule je jednou z posledních tabulových hor v Praze, která zůstala více méně nezastavěná. Tvoří tak významnou krajinnou dominantu a patří k nejvýše položeným místům v Praze.

Jako přírodní památka byly vyhlášeny tři samostatné plochy na úbočí hory. Severní část chráněného území zahrnuje až 30 metrů vysoké pískovcové stěny, odkrývající profil perucko-korycanskými vrstvami. Jde převážně o umělé odkryvy vzniklé těžbou. Také východní část má geologický charakter - zde však na povrch vychází především slínovce (opuky), které tvoří i vrcholovou plošinu hory. Jižní část chráněného území na svahu k Novým Butovicím má význam především botanický a entomologický. Jde o zachovalý fragment bývalých teplomilných mezí a pastvin, na kterých se vyskytuje mimo jiné ohrožený měkkýš trojzubka stepní. Zejména severní svahy Vidoule jsou bohatým vodním zdrojem s množstvím pramenů. Z tohoto pramenného horizontu čerpal vodu i historický vodovod do jinonického zámku na východním úbočí hory.

REVITALIZACE POTOKA CIBULKA

V roce 2009 byla provedena revitalizace potoka Cibulka. Původně zatrubněné koryto potoka v prostoru suchého poldru Homolka, bylo navraceno na povrch a rozmeandrováno. V jeho okolí byly vyhloubeny tři tůňe. Potoku byl navrácen přírodní charakter a došlo k prodloužení jeho délky. Zároveň došlo k zatraktivnění málo rekreačně využívané plochy suché nádrže a lokalita získala potenciál stát se domovem nových druhů živočichů a rostlin.

Svída krvavá

Socha sv. Jana Nepomuckého

Přírodní památka Vidoule

ZASTOUPENÍ DŘEVIN

Snahou správce lesa je, aby se zastoupení dřevin co nejvíce blížilo původnímu přirozenému složení porostů v daném území. Současné procentuální zastoupení dřevin znázorňuje graf 1. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin zobrazuje graf 2. Pestrá dřevinná skladba je zejména v porostech na bývalé zemědělské půdě.

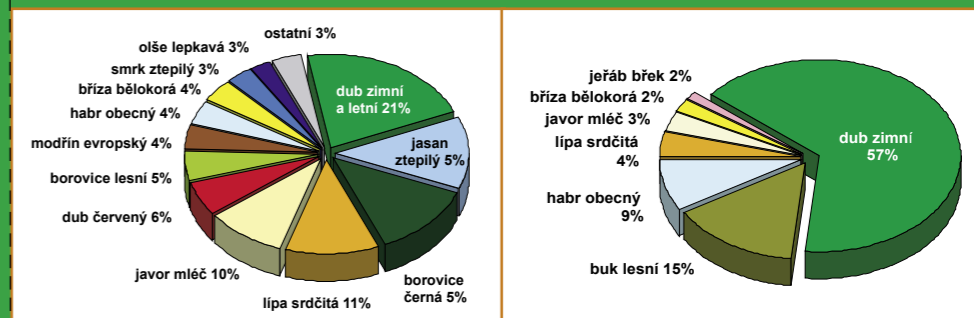
Přirozené zastoupení dřevin vychází z vlastností daného stanoviště, které jsou charakterizovány zejména klimatickými poměry a půdními vlastnostmi daného území. Rozložení jednotlivých stanovišť zobrazuje graf 3.

Exponovaná stanoviště nižších poloh - stanoviště prudkých a exponovaných svahů
Kyselá stanoviště nižších poloh - normální kyselá či chudá písčité stanoviště, převážně plošiny
Živná stanoviště nižších poloh - stanoviště na úrodných půdách, svahy až plošiny
Extrémní stanoviště - mimořádně nepříznivá stanoviště tzn. rokliny, suťoviště

Na území Cibulky převládají živná stanoviště nižších poloh. Tyto podmínky vyhovují zejména dubu, habru obecnému a lípě.

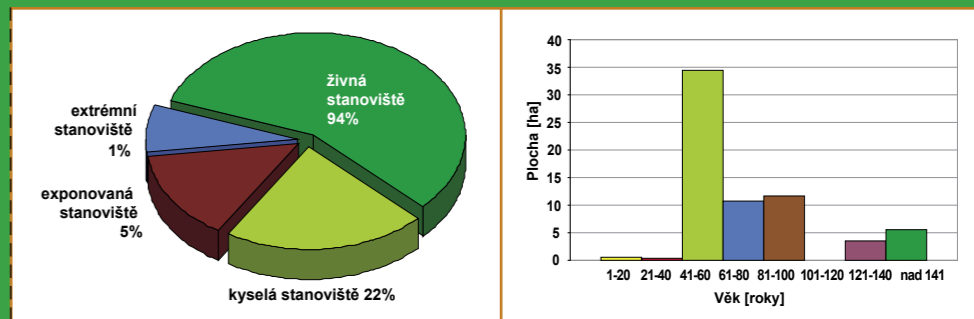
VĚKOVÁ SKLADBA POROSTŮ

Věková skladba porostů je jednou z hlavních charakteristik stavu lesa a vypovídá také mnohé o jeho historii. Z grafu č.4 např. jasně vyplývá, že poměrně velká část lesa je tvořena stromy ve věku 41-60 let, což vypovídá o rozsáhlém zalesňování v období po 2. světové válce. Lesní porosty ve svahu pod hájovnou jsou zase ukázkou velmi starých až přestářlých dubových lesů.

1. Procentuální stávající zastoupení dřevin

2. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin

3. Rozložení jednotlivých stanovišť

4. Věková skladba porostů